

Tromsø, 10.mai 2011

Tromsø kommune
Kultur og idrett
Postboks 6900
9299 TROMSØ

Høringssvar: Handlingsplan for samisk språk 2013-2016

Tromsø sameforening/Romssa Sámi Searvi (RSS)– NSR har mottatt høringen om handlingsplan for samisk språk 2013-2016. Som RSS uttalte etter kommunestyrets vedtak i desember 2010, anser vi det som svært positivt at Tromsø kommune utarbeider en handlingsplan for å styrke samisk språk i kommunen.

Det har det siste tiåret vært en positiv utvikling i Tromsø kommune med opprettelse av samisk språksenter, samisk barnehage og samisk-klasser. Samiskundervisningen på de forskjellige skolene er også styrket. Med flagging og 6. februar arrangementer, i tillegg til samisk uke, har de samiske miljøene klart å sette preg på byen. Dette har skjedd ikke minst som en følge av innsatsen til Tromsø sameforening, med blant annet handlingsplanen for Tromsø som urfolksby. Vi vil også fremheve Tromsøs rolle som vertskap for tunge kunnskaps- og kulturinstitusjoner og disses betydning for samisk identitet og kultur for det samiske samfunnet generelt. Vi anser derfor Tromsø som en samisk by og en del av en levende samisk kultur. . RSS ser det som både nødvendig og positivt at den samiske befolkningen i kommunen er en integrert del av dagliglivet uten å måtte skjule sin samiske identitet. Vi ønsker kommunale lokalsamfunn med positive holdninger som ser verdien av å bidra til styrking og en god utvikling for samisk språk i kommunen.

I dette høringssvaret vil vi først gi noen generelle innspill til formålet om å styrke samisk språk i kommunen før vi går inn på enkelte av tiltakene i høringsutkast til handlingsplan. Momentene i høringssvaret er tatt opp på medlemsmøte i foreningen.

Handlingsplan for samisk språk i Tromsø kommune

Samisk er et offisielt språk i Norge, men med forskjellige krav til forvaltning. En økt innsats for samisk språk er etter RSS' mening viktig for de samiske distriktene i kommunen, men også for byens sentrumsnære områder – ikke minst for alle samiske barn som vokser opp med Tromsø som sitt hjemsted. I både kommunen og byen er det mange samiske familier som har barn og unge i barnehage og skole og som er svært engasjerte i hvordan samisk språk blir ivaretatt av kommunen.

Tromsø kommune ønsker å styrke samisk språk i kommunen gjennom sin handlingsplan, et svært viktig og positivt tiltak. Tromsø sameforening/Romssa Sámi Searvi (RSS)– NSR er av den oppfatning at en handlingsplan for samisk språk kan gjennomføres som et første steg på veien mot innlemmelse i språkforvaltningsområdet, noe vi mener kommunen bør vurdere.

Handlingsplanen omfatter en lang rekke tiltak for styrking av samisk språk. RSS savner imidlertid en prioritering av hvilke tiltak kommunen først og fremst ønsker å gjennomføre, og hvilke mål som ønskes oppnådd uten å skjule til kravene i samisk språklov.

Fokus på barnehage, grunnskole og styrking av lærernes kompetanse

RSS mener at samisk tilstedeværelse og samiske uttrykk som for eksempel skilting i kommunen rent generelt må oppleves i det offentlige rom. I sammenheng med høringsutkast til handlingsplan for samisk språk, ønsker vi en prioritering av samisk språk i barnehage og grunnskole i kommunen. RSS ønsker med andre ord en sterk vektlegging av barn og unges språkutvikling. Vår oppfatning er at dette arbeidet kan kommunen gjøre uavhengig av en debatt og et vedtak om innlemmelse i det samiske språkforvaltningsområdet. Ut fra det tilsendte høringsutkastet til handlingsplan synes det som at ressurser til forvaltning og administrasjon vektlegges tungt, noe som etter vår mening ikke nødvendigvis vil være formålstjenlig for å styrke barn og unges muligheter for samisk språkopplæring og – utvikling.

Det er i høringsutkastet foreslått en styringsgruppe for rådgivning for samisk læreplanverk og som skal være sentralt plassert i kommunen. RSS foreslår at ressursene til en slik gruppe kanaliseres til Prestvannet skole som i dag er en ressurs-skole for samiskundervisning i kommunen. Alle lærere som underviser i samisk språk har Prestvannet skole som sin faglige base. Skolen har en koordinerende funksjon for undervisning i samisk språk og den har også ansvaret for den enkelte samiske elev. Arbeidet er vel etablert, og vi foreslår derfor at ressursene økes til denne ordningen og at skolen får en rådgivningsfunksjon generelt for skolene i kommunen når det gjelder undervisning i samisk språk, historie, kultur og samfunnsforhold. En fag-gruppe for å styrke de administrative og faglige ressursene til skolene i kommunen bør etter vårt syn etableres på permanent basis ved Prestvannet skole.

Kommunen bør også arbeide for at andre skoler styrker sin kompetanse i samisk språk- og kultur-undervisning. Oss bekjent er det ikke andre skoler enn Prestvannet skole som etterspør kompetanse i samisk språk og kultur i stillingsutlysninger for lærere i dag. Også andre skoler i kommunen bør utlyse lærerstillinger med samisk språk-kompetanse i fagkretsen. Målet må være at hver skole har minst en lærer med samisk i fagkretsen. Dette vil dessuten gi en forutsigbar og god undervisningssituasjon, og bedre dagens forhold for lærere som ambulerer mellom skolene som gir samisk språkundervisning. Skal barns og unges språk styrkes, må også lærernes hverdag bedres. Et annet viktig tiltak er å integrere elevenes samisk språk-undervisning i den ordinære timeplanen slik at denne undervisningen ikke ses på som ekstratimer.

Tilbud til både samisk språk- og kulturkompetanse kan gis gjennom kommunens eget samiske språksenter og gjennom et samarbeid med den nye lærerutdanningen ved UiT, samt i samarbeid med universitetets undervisning i samisk som fremmedspråk og andre relevante etter- og videreutdanningstilbud. RSS oppfordrer kommunen til å styrke dagens ordninger som er vokst fram gjennom samiske foreldres og læreres engasjement i skolehverdagen til samiske barn.

Oppsummering

Av tiltakene i planen ønsker RSS' å prioritere samiske barn og unge. En handlingsplan for styrking av samisk språk gjennom barnehage og grunnskole vil finne støtte i eksisterende lovverk som gjelder enten kommunen er utenfor eller innenfor samisk språkforvaltningsområde. Erfaring viser at samisk språk er på vikende front, og særlig gjelder

dette samisk som andre språk. Se blant annet rapporten Samiske tall forteller fra 2010. RSS vil på det sterkeste oppfordre til å nytte de økonomiske ressursene til en prioritering og styrking av samisk språk i barnehage og grunnskole. Tromsø kan på denne måten bli en foregangskommune for samisk språk i bykommuner enten utenfor eller innenfor språkforvaltningsområdet, med en ansvarlig og formålstjenlig prioritering av tiltak og ressurser på området. RSS vil understreke at innlemmelse i språkforvaltningsområdet ikke er et mål i seg selv, men et viktig tiltak for å styrke samisk språk.

Oppsummert mener vi følgende tiltak i en første fase bør prioriteres: :

- å styrke Prestvannet skole som ressurskole for faglige og administrative ressurser
- etablering av samiskspråklige klasser på øvrige skoler hvor det er elevgrunnlag
- tilrettelegge for en bedre arbeidsdag for lærerne slik at stillingene blir mer attraktive
- et samarbeid mellom kommunen og lærerutdanningen ved UiT
- at de elevene som har samisk som fag får timene som del av vanlig timeplan og slipper å ta disse timene i tillegg til vanlig timeplan

I forbindelse med revisjonen av samelovens språkregler bør Tromsø kommune oppfordre Sametinget til også å ta høyde for de særlig forhold for samisk språk i bykommuner. Vi ønsker Tromsø kommune lykke til med det videre arbeidet med å styrke samisk språk – og dermed samisk identitet – til kommunens oppvoksende generasjon, gjennom en egen handlingsplan for samisk språk.

Med hilsen

Gøran Lind,
leder
Tromsø Sameforening/Romssa Sámi Searvi – NSR